

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny — hal.
Na pol roka --- 2 " — "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,

páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Čitateľom «Krešťana».

Či jesto novín, ktoré by mohli preukázať taký výsledok, a ktoré mali by taký vplyv na čitateľov, aký má náš «Krešťan»?

Každé noviny majú svoj programm. Sľubujú v ňom všeličo možné a nemožné, len aby mohli nashromáždiť kolo seba čím viac predplatiteľov. Bijú na bubon, až tak sa ozýva. Kto nevie, že novinárstvo v dobe našej je púhy obchod — kšeft; — že ľudia, ktorí zaoberajú sa s tým, za mzdu robia: ten bez omýlu uverí, že to všetko pravda, čo také noviny píše a sľubujú,

No, o nás ani nepriateľ nemôže povedať, že píšeme za plat ako nádeníci; že pero naše iní vedú, a nie tí, pre ktorých píšeme; že sme najatí, a že slová naše nesrovnávajú sa s presvedčením a so smelosťou našou. My sme samostatní ľudia a priatelia ct. čitateľov našich. My najlepšie vieme, ako musia písať liberáli, a ak fažké postavenie má kresťanský novinár. Koľko nepriateľov má okolo seba!

Mnoho a mnoho je takých čarbárov, ktorí len z povinností a z toho ohľadu dali sa k novinárstvu, aby mali chlieb, aby vyžobrali službu, získali priateľov, alebo aspoň len úsmev a pochvalu tých, ktorým sú poddaní.

Špatné remeslo. Nehodí sa statočnému človeku. A koľko je takýchto! Koľko je samostatných novín? U nás veľmi málo. Skoro všetky noviny len takí najomníci píše, ktorým to ani nenie povolanie. Noviny této zakúpené sú od židov, od bankárov, od spoločností, od vlády, od ústavov a od rozličných špekulantov. Tého tak musia písať, ako im rozkážu. Koľko hriechov, krívd a nespravdivostí zamlčia? A naopak, koľko špiny a lu-

hanín váľaju na nás, katolíkov, ktorí nie sme spojení s bandou touto; ktorej nie sme po chuti, lebo nezamlčíme prechmaty, zbojstva a lúpežníctva žiadneho.

Na protivníkov našich, ktorí vládnu s peniazmi a žoldnieri, sísiel sa taký kyjak, aký je náš «Krešťan».

Koľko posmeškov a zlomyseľnosti ujde sa «Krešťanovi»? Ale to nás nepomýli! Ideme na pred v čele neohrozených nasledovníkov našich. Za kresťanstvo, za ľud a za pravdu bojujeme sme. Nám nikto nediktuje, že čo a ako máme písať. Píšeme tak, ako pospolitý ľud myslí a cíti. Verne kreslíme pomery, medzi ktorými žije, a nemilosrde šľaháme tých, ktorí utláčajú, prenasledujú a zdierajú ľud chudobný. Veď z koľkých nesvedomitostí strhli sme závoj? A koľko hriechov nevyšlo ešte na javo z tajných dielni nesvedomitých šafárov národa: Koľkých naničhodníkov postavili sme na pranier a oddali sme potupe, lebo robili krivdy ľudu nášmu a neverne zastupovali úrady? No a či je už maštal čistá? Nemáme čo zametať? Horuky nie! Zachvejeme hrúzou, keď pomyslíme na to, čo všeličo robí sa v krajine, čo by sa nesmelo robiť. «Krešťan» nič nezamlčí. Ak šľahal dosiaľ nepriateľov ľudu, bude ešte lepšie. Ak napádal liberalismus, bude ešte ostrejšie. Novinky naše zastupujú zásady strany ľudovej. Strana táto povstala, aby bránila ľud opustený, o ktorý nikto nedbal; ktorý len zdierali a využítkovali. Za čo považovali ľud tí, ktorí vládli s nim? Za otroka, za hovädo a za bezcitný nástroj. Kto ho zastal na stoličnom dome a na sneme? Kto vykričal hriechy neľudských bašikov? Kto vyslychol ponosy chudoby? Nikto! Lebo vtedy len liberalismus panoval, a ten to žiadal

aby ľud bol pokorný, poslušný, hluchý a nemý! Ináč je to, od kedy ľudová strana jestvuje, a od kedy «Kreštan» hlása zásady jej. Ľud nadobudol seba povedomia a obznámil sa s víťazmi, ktorí tak poriadne zachodia s nim. Poučili sme ho, že nie je otrokom, ale slobodným občanom; že má mať také práva, aké majú bývalí a novomódni zemani; že s právom týmto len on vládne. Nikto nesmie mu ho odobrať, ukoristiť. Slobodne môže votizovať na koho chce. Nemusí sa báť nikoho; nemusí sa klaňať nikomu; nemusí sa ponížovať pred nikým, keď právo a pravdu vyhľadáva; lebo tí, u ktorých to hľadá, musia mu ho dať bez odmeny. Ale «Kreštan» nie len povzbudzuje a pouča ľud, ale aj kára ho. Aj to je zapotreby, lebo ľud náš nenie taký, aký mal by byť, aby povolaniu, ku ktorému Boh stvoril ho, zodpovedal. Ľud náš má veľa chýb, a tieto rmútia nás, a obávame sa, že skrze ne upadne do záhuby. Ako priatelia a synovia ľudu napomínáme bratov našich, aby zanechali chyby a boli bohobojní, pracovití, mierni, šanobliví, snášanliví, čistého ducha a čistej mysli, lebo len tak budú znášať farchy života trpezlivo, a len tak najdú v ňom radosť. A v ohľade tomto «Kreštan» mnoho docielil. Kde čítajú ho, ľud inakšie žije, ako predtým. Je vzdelanejší, nadobudol samocitu a statočnosti. Veľmi odbíja od tých lakomcov, ktorí sú hotovou korisťou liberálov. Robí tak, ako mu kážeme. A to radosť naša. To odmena za namáhanie.

Lenže, žiaľ Bohu, ešte vždy je veľa práce na Horniakoch u ľudu nášho. Sily naše nie sú dostatočné prekonať dielo: napraviť ľud na dobrú cestu a vydobudnúť preňho šťastlivú budúcnosť. Potrebujeme k tomu pomocníkov. Smelých, oduševnených a statočných spoludruhov. Títo nech povzbudzujú ľud k činnosti. Títo nech rozširujú «Kreštana» na všetky strany, aby ho poznal a čítal každý krajan náš.

Keď pomyslíme, ako sa zaujmú za noviny svoje židáci, kalvíni a frajmaureri, len aby ich zastupovali, bránili a nás katolíkov potupovaly: ozaj by sme boli naničhodní a ľahostajní, keby sme sa nezaujali za «Kreštana», ktorý tak kole oči nepriateľom.

Hore sa tedy bratia! Použite čas terajší k tomu, k čomu vás vyzývame. Každý čitateľ nech je aj predplatiteľom našim, a každý jeden nech získa nového predplatiteľa. Túto maličkosť zaslú-

žíme od vás. Haňba by bola pre ľud, keby nepodporoval priateľa svojho: «Kreštana». Tých pár korún nech nikto nelutuje. Nedá ich zadarmo. Kto sám nevládze, nech sa složia k tomu viacerí. S týmto docielime, že «Kreštan» zakorení ľudovú stranu, udusí liberalismus medzi vami, ktorých všeliakí cicavci zaplavili a doniesli na vnivoč.

Hore sa bratia! Nech nikto nezaháľa!
Sláva tomu, kto pracuje!

Kreštania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

POLITICKÉ CHÝRY.

Košuthovci sa pomerili.

Vodca neodvysliakov *Franc Košuth* úplne súhlasil bol s tým výrokom, jednohlasne uzavretým strany svojej, že od požiadavky maďarského kommanda a od rozhodného boja za ne *nikdy* neodstúpia. Takýto výrok boli adresovali na kráľa po tom najvyššom rozkazu vojenskom kráľa, z Chlopy vyhlásenom.

Akonáhle ale bol vymenovaný *Štefan Tisza* na čelo vlády a zostavil si ministerstvo zo samých staroliberálov: *Košuth* hneď hľadal cestu, aby sa s ním pomeril a mu pomohol upevniť sa na stolci ministerskom. To mu však ľahko nešlo, bo členovia strany jeho neboli náklonní ani *Tiszovi* ustúpiť, keďže predtým tak proti *Szellovi* ako aj *Khuenovi* spolu s *Košuthom* tak rozhodný boj viedli. Ale konečne predsa len podarilo sa mu zlomiť nespokojencov. Všeobecne známa je dnes už tá tajnosť, že *Košuth* chcel chrániť mandáty svojich, a nespokojencom vyhrážalo sa s tým, že nepoddajú-li sa, to pri budúcich voľbách «silná ruka» *Tiszova* pozbaví ich okresov. Toto nebezpečenstvo zkrotilo všetkých. *Tiszovej* «silnej ruky» podporovanej bohatými židmi peštianskymi, naľakali sa jedni; iným zase zdalo sa po vôli, že majú ministra zo svojho vierovyznania, totižto kalvína. Hlavne ale strach pred mocnými židmi pomútil smelé hlavy *Košuthovcov*. Aby to odzbrojenie nebolo také nápadné a aby pred svetom koľko-toľko ospravedlnení boli, vymysleli si isté podmienky, pod ktorými nasovali s grófom *Tiszom* smluvu mieru.

Podmienky smluvy medzi *Košuthom* a *Tiszom*.

Prv, než by bol podmienky svoje predniesol *Košuth* na sneme, navštívil ministra *Tiszu*, o čom sa hovorilo, že

to len taká súkromná a dôverná návšteva bola. Lež vedel hneď každý, že Košuth vlastne šiel sa zpýtať, aké veci smel by žiadať, ktoré by mu mohol Tisza prisľúbiť. Nuž potom už spolu ustálili si tie podmienky, v ktorých o tom, za čo Košuthovci vlastne obštruovali, to jest o maďarskom kommande, niet vôbec ani len tej najmenšej spomienky.

Na druhý deň, po tej súkromnej návšteve u Tiszu, predniesol už Franc Košuth «svoje» podmienky na sneme. Žiadal:

Rozšírenie volebného práva tak, aby asi o 200.000 voličov pribudlo. Pribudnúť by malo voličstva urovnaním cenzu a udelením volebného práva niektorým «vlastenským» delníkom. Popri tom by mali byť volebné okresy rozdelené na novo, a sice tak, aby voličia na Dolnej zemi rozmnožili sa. (To sa vie, lebo tam by mali Košuthovci najviac prírastu.)

Ustanovenie existenčného minima, to jest že by sa istý dôchodok ponechal bez daní. A sice by nesmel byť odaný dôchodok nižie 600 korunový. (V Rakúsku je nižie 1200 korunový.)

Uvedenie «homestead» u (amsted), to jest ochrana damáceho krbu; isté domáce náčinie, ktoré je potrebné pre domácnosť a výživu a potrebný byt by nesmel byť eksekvovaný.

Postupné dane. — Potravné dane oddať obciam. — Obrátenie úveru malých majiteľov na nižší úrokomer. — Zákon proti úzere. — Obmedzenie práva zmenky vypúšťať. — Zjednodušiť kommasáciu. — Úver pre delníkov. Stavby na vidieku bez daní.

Nuž ono by to s tými podmienkami nevyzeralo tak špatne. Chyba je len to, že zehádza im na úprimnosti. Ten Tisza, ktorý už dnes vyhadzuje jedno za druhým nadžupanov a nahrádza ich vychýrenými staroliberálmi, zaiste nepomýšľa ani na rozšírenie práva volebného, ani na poctivé prevedenie volieb. Kto vopred tak otvorene robí si v stoliciach prípravy ku voľbám dľa starého kopyta; kto aj v snemovni ukázal už, že zákona sa držiať mu netreba; kto verejne hlásal, že snem rozpustí a tak základy ústavy narušíť svobodno je aj v mimozákonnej dobe: takému ministrovi dôverovať, s ním smluvu si spraviť môže len *Franc Košuth*, ale žiaden dôsledný politik nenachádza príčiny, aby schvaľoval ustupovanie Košutha práve tomuto Tiszovi, ktorý ničím nedokázal posavád, žeby vedel ctíť si zákony.

Položenie vlády.

Košuthova strana sa tedy poddala. Je pravda, že na porade u Košuthovcov 28 ich hlasovalo proti Košuthovi a proti mieru, ale pozdejšie ztratili guráž aj títo, iba dvaja sa našli medzi nimi, ktorí radšej vystúpili so strany, a sice: Mukič a Fáy.

Dľa smluvy s vládou prestali Košuthovci obštruovať a vláda vyzdvihla paralelné zasadnutia snemové. Teraz by už tedy všetko mohol Tisza previesť, keby sa mu iní nepomiešali do toho. Strana Ugronova totiž neustupuje. Techničnú obštrukciu nepovedie síce, ale pri pojednávan

o rekrútoch všetci členovia jej rečníť budú a okrem nich aj iní — asi dvadsiati — tak, že potrvá to viac týždňov, kým z návrhu zákon bude. Tisza je tedy zas len vo veľkom pomýkove: musí trpezlivo čakať. Lebo keby sa chopil akéhokoľvek «silného» prostriedku (násilníctva), v tom páde pobúri proti sebe zase Košuthovcov, ba aj Apponyistov.

V takýchto pomeroch urobil si Tisza plán nasledujúci: Vyčká odhlasovanie rekrútov, potom prejde k pojednávaniu indemnity. (Indemnita je zákon, dľa ktorého berie snem v známosť a udobruje krajinské výdavky a vôbec hospodárenie vlády, ktoré činila vláda bez odhlasovaného rozpočtu.) Ak by to pojednávanie indemnity bolo vláde zdĺhavé, vtedy Tisza rozpošle snem a prevedie voľby nové, čo môže sa stať budúceho marca.

Povolani rezervisti k vojenským cvičbám.

Spoločný minister vojenský vydal 7-ho decembra nariadenie, v ktorom obsahuje sa, že ku tým regimentom, ktorých počet mužstva vyokrúhlený býva uhorskými rekrútmi, majú sa povolať tí rezervisti, ktorí by mali roku 1904 ísť na cvičenie, už 4. januára na 28-dňové cvičby. Reservisti náboženstva grécko-východného povolani budú 11-ho januára na 21-dňové cvičby. Počet povolaných rezervistov ale bude len obmedzený; len toľko rezervistov povolajú, koľko bude práve treba ku doplneniu počtu mužstva u jednotlivých regimentoch.

Stanovisko strany ľudovej k terajším pomerom.

Strana naša nikdy nebola za obštrukciu, ale proti vladáreniu Tiszovmu vypovedala ten najrozhodnejší boj, lebo to vladárenie znamená zpätuvodenie bývalých násilníckych časov. My žiadame si úprimne mier, a takýto by sme boli uzavreli snáď aj s Tiszom, ale len v takom páde, keď by Tisza nielen s Košuthom samým bol vyjednával, ale keď by bol povolal do porady všetky stránky snemové. Gróf Aladár Zichy v tomto smysle osvedčil sa aj na sneme, ale Tisza nevšimnul si toho; iste vedel, že so stranou našou možno len čestnú smluvu uzavrieť ohľadom na pokoj. Aj Štefan Rakovszky vyslovil sa na sneme, že strana ľudová bola vždy proti obštrukcii, predsa však nechápe také rýchle odzbrojenie Košutha práve tomu Tiszovi k vôli, ktorý krajine nič neprinesol, iba obnovenie doby násilníckej. Ja neobštruoval som proti vojenským predlohám, ale keby som bol volil si takýto boj, nuž nebol by som podlahol v ňom bez všetkých výdobytkov.

Za tieto slová sa na Rakovszkého a na celú stranu našu veľmi rozsršnily noviny vládne a židovské a jednomyselne začaly nás napádať, ľuhajúc o nás, že strana naša rozburovala obštruantov. Cieľ židovských čarbákov je jasný: očierniť nás vo Viedni, a všetky hriechy liberálov váľať na nás. To je liberálom teraz veľmi potrelné, lebo v tej Viedni teraz tiež začínajú nazerať liberálom do karát. To bratričkovanie sa ich s Košuthovci je i tam nápadné. Taký pokoj, ako to uzavrel Tisza s Košuthom neznamená nič uspokojujúceho pre Viedeň. Lebo ten pokoj má svoju cenu, a sice tú, že Košuthovi ľudia budú

musef zväzaf pri budúcich volbách pomocou viádných úradníkov. Na snem dostane sa teda väčšina zas len takých ľudí (liberálov a Košuthovcov), ktorí kedykoľvek môžu zopakovať komédiu obštrukcie proti čomukoľvek, čo by si kráľ žiadal. A aby v takýchto kumštoch hatení neboli, preto Tisza a liberáli pomocou Košuthistov a židov: všetci so spoločnou silou pôjdu kantrif ablegátov «kňazskej» strany ľudovej a vôbec každého ablegáta, ktorý nepatrí do ich branže.

Socialdemokrati proti Tiszovi a Kušuthovi.

Minulú nedeľu mali budapešťanskí socialisti veľké shromáždenie v Tattersali na konci kerepešskej cesty. Prítomných bolo vyše 20 tisíc ľudí. — Na shromáždení predsedal Jakub Weltner a známy socialistický spisovateľ a poet Alexander Csizmadia rečnil. Vo svojej reči zapodieval sa s terajším politickým rozpoložením a tuho napádal vládu a Košuthovu stranu, ktoré sa vraj na úkor a ujmu práv ľudu medzi sebou pokonaly. My sme sa boli ponúkli Košuthovej strane na pomoc k boju za všeobecné hlasovacie právo, ale strana Košuthova oklamala nás; ony nepotrebujú ľudu. Rečník žiadal zavedenie všeobecného tajného volebného práva. Reč Csizmadiu prijal poslucháčstvo s búrlivým výkrikom «Nech žije sociálna demokracia, nech žije všeobecné právo tajného hlasovania». Po shromáždení celý obrovský zástup v štvorradoch v demonštratívnom pochode tiahnu po Kerepešskej, Alžbetinej a Andrásyho ceste do Mestského lesíka. Na celej ceste ozývala sa «Marseillese» a iné socialistické a robotnícke piesne. Poriadok nebol nikde narušený napriek tomu, alebo snáď práve preto, že s obrovským dvadsaťtisíc hláv počítajúcim zástupom šlo len 28 policajtov.

Tu pripomenieme, že v Budapešti ešte vždy nielo zriadenej kresťansko-socialistickej strany robotníckej. O túto veľmi dôležitú vec je tu málo zaujatosti, ako by sme chceli donútiť robotníkov, aby postavili sa všetci proti kresťanským cirkvám. Nuž a to sa nám aj podarí. Ktosi povedal, že n. pr. slovenskí robotníci sú predsa ducha nábožného, a že preto nikdy nepridajú sa k socialistom. Nuž to je pravda, že z našich ľudí nebudú tak ľahko zúriví socialisti, ale pravda je i to, že sa oni predsa organizujú. Vyržávajú schôdzky až na troch miestach svoje, a krome toho navštevujú niektorí aj socialistické spolky Čechov. Najsilnejšiu organizáciu majú *murári* a *kristári*; tito majú aj noviny svoje: «Staviteľský Robotník». — A veru, keby sa už raz utvorila tá kresťansko-socialná organizácia, naši ľudia by bez odkladu hlásili sa k nej.

Do pozornosti!

Našich ctených čitateľov a redakcie časopisov upovedomujeme, že naša **kancellária ľudovej strany** presťahovala sa, a preto prosíme, aby už od 1-ho novembra všetky nám patriace listy, dopisy, prosbopisy, reklamácie,

poštové zásielky a časopisy adressovali takto: **Redakcia «Kreštan»-a, Budapest. IV., Ferencz József-rakpart 27. szám II.** — Miestnosť táto, keď prideme od peštianskeho boku jest od Alžbetinho mostu na takzvaný «Eskütér» padne nám na pravo, kde pred tým istým domom je hneď aj stanica elektrickej železnice.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Keď Košuth spomenuté už na inom mieste podmienky svoje predniesol, Tisza celkom zkratnutý odpovedal mu, že svoj sľub o rozprestretí volebného práva podržuje a poradu v tejto záležitosti o nedlho svolá. Prijíma aj tú žiadosť neodvislej strany, aby vláda osvedčením a snem nzaverím vyhlásil zžsadu o právach národa ohľadom reči armády, lebo veď on vždy hlásal túto zásadu. Vie, že neodvislá strana bude i naďalej bojovať proti jeho vláde, lebo veď ich delia zásady, ale predpokladá, že ten boj bude hodný krajiny.

Ferdinand *Szederkényi* (ugronista) vyhlasuje v mene svojej strany, že bude v boji pokračovať, lebo medzi podmienkami niet uvedenie maďarského kommandu. V kapitulácii Košuthistov vidí paktovanie.

Barón Ivor *Kaas* hlása boj do nekonečna a Košutha upozorňuje na jeden list grófa Andrásyho, kde stojí, že aby sa Uhorsko radšej poddalo, keď je nútené, ale podmienky aby neprijalo.

Štefan *Rakoeszky* hovorí, že on nikdy neobštruoval, ale žiada, aby sa vypovedalo, že uzavretím o dvojitych zasedaniach stanovy byly urazené a cieľom uzavretia po-koja aby bola svolaná spoločná konferencia. Táto bola potrebná už i preto, lebo vojenský program, na základe ktorého prevzal Tisza ministerstvo, mal ostať ten, ako ho bol 9-členový výbor ustálil. Tohoto výboru členom bol aj Tisza a v tom výbore neodvolateľne vyrieklo sa, že od tam ustáleného programu ustúpiť nemožno. A p. Tisza predsa premenil sám vo Viedni ten program, neberúc ohľad na to neodvolateľné rozhodnutie výboru. Čuduje sa, že sa neodvislá strana bez týchto podmienok poddala. Rečník keby bol začal boj, nebol by sa takto poddal.

Ministerský predseda gróf *Tisza* poznamenáva, že spoločná konferencia nenie potrebná.

Spolkové zprávy.

Piata sbierka milodarov slovenských veriacich na robíť sa majúcu novú zástavu, prevedená bola dňa 22. nov. r. 1903 v «Pešťbudínskom katol. del. Kruhu» nasledovne:

Bela Kuchársky 5 korún, František Jurkovič 5 kor., Fabian Sebestín 4 koruny, Ignác Novák 5 korún, Jozef Chriast 4 koruny, Ján Pientek 4 koruny, Pavel Tihány 5 korún, sbierka M. Paulínyiho a V. Záleštak 2 koruny, Matej Kaszán 2 koruny, Anton Gustinák 2 koruny, Anna Kubik 1 korunu, Veronika Pientek 1 korunu, Ján Kapitán 1 korunu, Ladislav Miszoglád 1 korunu, Maria Červienka 1 korunu, Martin Žonca 1 korunu, Eva Fáber 1 korunu, Matej Brunkala 1 korunu, Matej Motil 1 korunu, Verona Szurkovský 1 korunu, Maria Latko 1 korunu, Anna Zontak 40 halierov, Bl. pani Šrbová 1 korunu. — Spolu: **50 korún 40 halierov.** F. Bánaš, t. č. pokladník.

Frajmaureri a parlament.

Anglický kráľ Karol II. z rodiny Stuartovcov hovorieval o parlamente, že «z počiatku chutná jako manna na púšti, jako žemlička s medom; pozdejšie jako chlieb a je menej vzáctny a naposledy dajú sa do neho červy a nezbyva, než ho vyhodit.»

Ja myslím a nielen myslím, ale som o tom pevne presvedčený, že veru náš parlament v Budapešti není ani jako manna na púšti, ani jako žemlička s medom, ba ani len jako chlieb, ale jako nejaký starý, zkazený syr, do ktorého dali sa červy.

O terajšom červyvom našom parlamente chcem tu niečo veľmi zaujímavého napísať. V tomto parlamente, jako je nám to známo, sú viaceré strany, avšak všetky tieto strany, krome strany ľudovej, sú len tak na oko, aby ludu zaslepily oči. Medzi sebou sa síce dohadujú, hašteria, vadia, ale tajne sú všetci za jedno, tajne sú všetci umlúvení, medzi sebou usozumení, všetci za jeden remeň fahajú, len úlohy sú rozdelené. Verte mi, že Széll, Héderváry, Wekerle et tutti quanti liberálni tatáry tak smýšľajú, jako Košsúth a Barabás, len s tým rozdielom, že títo poslední (Košsúth a Barabás) sa verejne viac exponujú. Snaha ale všetkých tých stránok v parlamente, snaha všetkej jejich politiky spočíva v tom, aby sa Uhry celkom, úplne odlúčili od celej monarchie, ktorá má nateraz za panovníka *katolíka* z rodu Habsburgorcov. Tak je to ustanovené v židozdednárskych lóžach. A čo sa v týchto ráz ustanoví, to sa v parlamente previesť musí. Početní ablegáti v parlamente, nič iného nie sú, len bábký na drôtikách židozdednárskych lóží. Jako židozdednárske lóže drôtky pofahujú, tak pimperlíky v parlamente podskakujú, tancujú.

Posledným cieľom židozdednárskych lóží a ich liberálnych otrokov je: «*Ztroskotanie habsburgského panovníckého trónu a odstránenia Habsburgskej dynastie*». Toto je posledný cieľ židozdednárskej, liberálno tatárskej armády. Slyšme: «Der Zweck des schottischen Gross Orient von Ungarn ist kein anderer als: alle Intelligenz des Bundes zu organisiren, um über sie im geeigneten Zeitpunkte verfügen zu können, wann die Revolution gegen Oesterreich losbricht». (Vidz: Ziel und Wesen der Freimaurerei, von Franz

Ewald. München 1896, pag. 11.) A «Oesterreich ist die letzte Zuflucht des Katholicismus und der Feudalität. Es muss daher niedergeschlagen und todgetreten werden.» (Vidz: Freimaurerei und Kirche, von Franz Ewald. München 1896, p. 19.) T. j.: «Cieľ škotského Velikého-Orientu (meno jednej frajmaurerskej lóži) v Uhrách není žiaden iný než: všetku intelligenciu toho zednárskeho sväzku zorganizovať, aby sa mohlo s ňou disponovať, keď revolúcia proti Austrii vypukne.» A «Austria je poslednie útočisko katolicizmu a feudalismu, preto musí byť zbitá, porazená a na smrť zošliapaná, zdeptaná.» — A čo potom, keby sa im podarilo Austriu zničiť a Habsburgskú dynastiu odstrániť? Potom by, vraj, vyhlásili republiku, jako to už chceli urobiť r. 1849. Takto je to v židozdednárskych lóžach, v škotskom Velikého-Orientu uhorskom ustanovené. Toto je ten posledný cieľ, ktorý židozdednárske lóže uhorské a jejich liberálno tatárske otroci dosiahnuť sa snažia a ku dosiahnutiu tohoto cieľa všetky možné prostriedky používajú. Veď židozdednárom k dosiahnutiu svojho cieľa všetko je dovolené: «Násilnosť, faloš, oheň a železo, jed, otrava a dýka.»

«Trebárs i pol sveta dynamitom do povetria vyhodit a more z krvi ľudskej spôsobiť.» «Cieľ posväčuje prostriedky.» Toto sú heslá všetkých celého sveta a tak i našich uhorských židozdednárov. (Vidz: Die Freimaurerei im Staate, von Franz Ewald. München 1896, pag. 9—10.) Židozdednári dľa svojich zákonov majú kresťanských panovníkov za tých najväčších tyranov, ktorých treba povraždiť, zničiť. Ideále židozdednárske len skrze zničenia panovníkov dajú sa uskutočniť. (Vidz: Ziel und Wesen der Freimaurerei, von Franz Ewald. München 1896, pag. 10.) Takýto je posledný cieľ všetkých celého sveta židozdednárov a jejich otrokov. Našich uhorských židozdednárov a jejich otrokov posledný cieľ je: «*Ztroskotanie, zničenia habsburgského panovníckého trónu, odstránenie habsburgskej dynastie, a potom vyhlásenia židozdednárskej republiky*».

Kto by mi nechcel veriť, že pišem pravdu, nech sa mu páči ísť do Budapešti ku predsedovi židozdednárskych lóží Virgilovi Koltay, bývalému to piaristovi kňazovi, apostatovi, odpadlíkovi od sv. cirkvi katolíckej — a nech tam ide tiež ku najvyššiemu velmajstrovi všetkých židozdednár-

ských lóži v Uhorsku, židákovi to Moricovi Gelléi, a nech sa týchto dvoch židozедnárskych matadorov opýta, či ja nepíšem pravdu. Alebo nech sa tam opýta ktoréhokolvek židozедnárskeho otroka. Všetci — jestli chcú byť pravdomluvní — musia odpovedať: Áno, pravda je, musíme vyznať, že Andrej Rojko píše svätú pravdu; on zná dobre naše tajomstvá; vie dobre náš posledný židozедnársky cieľ.

Zdálíž sa našim uhorským židozедnárom a jejich pajtášom ten jejich posledný cieľ dosiahnuť podarí, to je otázka. Ja len tolko povedať môžem, že «účtujú bez hospodského.» A trebárs by sa im i všetko podarilo, aby uskutočnili svoje snahy, aby dosiahli svoj posledný cieľ, nuž potom by počal jejich i celého Uhorska pravý pád. Prečo? Preto, bo ukorskí židozедnári a jejich compagni nemajú ani mravných ani hmotných podmienok pre svoje vladárstvo. Jest civilizácia ale zatlačovaná je surovou sobeckosťou; demoralizácia a korrupcia na dennom poriadku, úplatková afféra Szapáry-Khuennová vyšla len náhodou na verejnosť, atď. atď. Tieto atď. atď. píšem preto, aby som nemusel písať to, čo si myslím, lebo pre to bola by mi isto-iste zavesená na krk tlačová pravota. To ale podotknúť musím, že háveď židovsko-zедnárska, táto opravdivá sberba satanášova ku dosiahnutiu svojho cieľa neštíti sa ani toho najhroznejšieho, najohavnejšieho prostriedku.

Andrej Rojko,

55ročný jubilárny kňaz na odpočinku.

Milodary na kostol P. Marie na Hore Levočskej.

Zo Siplaka: Anna Bajus 1 korunu, Katerina Koreň 1 kor., Anna Szemaňak 1 korunu, Alojs Mahal 1 kor. 60 hal., Maria Batista 1 kor. 20 hal., Katerina Šefčík 1 korunu, Ján Gavalér 1 kor., N. Kežmarsky 2 koruny, Anna Hvizda 2 koruny, Ondrej Farkaš 2 kor., Maria Stiber 1 kor., 20 hal., Katerina Zeman 10 kor. 40 hal., Julia Selíga 1 kor., Anna Jančur 1 kor. 40 hal., Maria Kirchner 1 kor. 20 hal., Viktoria Janočko 2 kor. 50 hal., M. Borovsky 1 kor. 80 hal., Maria Miga 1 kor. 60 hal., Ján Viecka 2 kor. 40 hal., Anna Gortkovsky 1 korunu 60 hal., Jozef Demian 1 kor., N. N. 1 kor. 40 halierov, Maria Majerčík 2 kor., N. N. 1 kor. 20 hal., Ján Strenčko 1 korunu; z Letanovec: Anna Bendik a Maria Lengvarsky 20 korún; Juraj Jurik 2 koruny, Ondrej Mihalka 2 koruny 60 halierov, Pavel Olej 20 korún, Ján Čisarek 1 korunu 30 halierov, Katerina Hintar 1 korunu.

Zázračná Matka Levočská nech bude všetkým hojnou odplatou.

BESEDNICA.

Ladový kvet.

— Borsá. —

Zpustlo všetko v tej prírode,
Utonúlo v spánok silný
Biele snáhu prikryvadlo
Zastrelo ten smútok zimný.

Kde ste zeleň? Kde ste kvety?
Uvädly ste v tej svezosti . . .
Nad vami van mrazný letí,
Mne prechádza dušu, kosti.

Krásna barva, jemná vôňa
Kvietok tamtá! sa vzdialila,
Na miesto nich mrazov tóna
Obloky mi okrášlila.

Ladový kvet na oblôčku,
Ladový kvet v mojom srdci,
A ja toto smutné kvietko
Neľúbif nemôžem predsi.

Boly kvietky, pominúly . . .
Zostal len ladový, milý;
Ach čo na plat? aj ten zmiznul!
Kde ste mi ho presadili?

Rozprávky z dediny.

III.

Ovsenák a Kvičala za dlhé roky boli dobrí susedia a v tom najlepšom priateľstve žili. Ale zrazu rozišlo sa toto dobré priateľstvo. A keby ste vedeli prečo? Do smiechu je mi, keď si na to pomyslim. Ani som nechcel rozprávať túto daromnicu, no ale ju už len vyrozprávam, snáď aj z toho naučíte sa dačo.

Tak sa stalo, že jeden deň pred večerom malé kura poblúdilo do dvora Ovsenáka. Chúda tak žalostne píšalo pod oknom ako opustená sirota. Ovsenákova chytila kura, pochodila s nim susedov, ale ani jeden sa nehlásil, že by jeho bolo; tak pustila ho medzi svoj hyd. Len ho nevyžene, aby zhynulo hladom? Prvé bolo, pochválif sa pred susedou Kvičalovou, ako ľahko prišla ku kurafu. Tá ju ešte uspokojila, hovoriac: Keď dobrý človek smiluje sa nad sirotou, prečo by sa nesmiloval nad poblúdiacom kurati. Keď sa mu nikto nepriznával, tak je vaše, suseda. Len ho chovajte dobre.

Nuž, ale tak to býva. Aj siroty sú mnoho ráz ne-

vďačné. Takéto zostalo aj kura. Prijedla sa mu dobrá gazdina, tedy prešlo do susedov. Celkom prirodzená vec, že Kvičalova chytila kura, obstrihala mu krýdla, a pustila medzi svoje. Aj ona rada opatrovala takúto sirotu.

Ovsenákova vedela, čo sa stalo, ale nič nepovedala, tým lepšie vrelo v nej od zlosti.

— Počkaj, však ti to draho padne! Prejdem ti čez rozum, ty kmín prekliaty, dudlala v sebe.

Od toho dňa neprekročila viac prah Kvičalov, len čez plot vykrikovala jedna druhej:

— Nese už vajcia?

— Pravda, chcela by ste, keby k vám chodila na hospodu.

— No no, však uvidíme čo bude.

Toto každý deň sa opakovalo. Veď keby len to! Čo si té nahovorily! Boly to za jazyky! Pre jedno kura také zvady, také nadávania, ej bystu svetu, to je haňba! Veru nebolo by škodilo aj jednej aj druhej odrezať z jazyka.

Kvičalova viac ráz zbadala, že jedna jej sliepka chodí susede do humna. Dobre vedela, že doma nese vajcia, ale aby dopálila susedu — vykrikovala čez plot:

— Kmínka, kmínka, čo vajcia kradne.

— Ty si kmínka, kura si ukradla. Aby ťa porazilo!

Jedno špatné slovo nasledovalo druhé. Zprvu šlo to dosť ticho; ale keď sa im rozviazaly jazyky, keď až horeli od zlosti: hej, bola to za patália! Konečne, keď sa do vôle vyvadily, nadaly jedna druhej, šly obe k slúžnemu. Teda povstala pravota. Slúžny jak jednu tak i druhú dal citovať.

V ten deň, keď citáciu dostali, na konci dediny tam v tej chalupke strašné prekvápenie povstalo.

Bývala tam jedna stará a veľmi chudobná žena. O palicu sa opierala, a ponevác už nevládala pracovať, Bohu žila. Každý deň šla do kostola, potom však ráz tú, druhý ráz inú gazdinu navštívila, a tá dala jej chleba, zemiakov, slovom vydržali ju so všetkým.

Vtedy, keď tá zvada bola medzi susedami bola u Kvičalovej, tak vedela čo sa stalo. Bože môj, ako zalomovala rukami, ale nevedela pomôcť. Ako svedok aj ona dostala citáciu od slúžneho. Toho sa naľakala tak, že ani spať nevedela. Ako by aj nie! Veď nikdy nebola pred súdom, a hľa na starosť, akej haňby sa dožila.

Keď jej rychtár doručil citáciu a vysvetlil, čo to znamená, plačúcim hlasom povedala:

— V celom živote mojom nebola som pred súdom. Na starosť mám takýto posmech.

Potom rozmýšľala, čo chce mať s ňou slúžny? Prečo zradili té dve ženy, že bola prítomná pri zvade? Čo ona vie, prečo sa povadili? Čo má povedať slúžnemu? Mali jej dať pokoj, veď už aj tak viac je na druhom svete, ako na tomto.

— Ako sa ja len stretnem tam s nebožkým mojím? Veď mi oči vyškríabe, keď mu poviem, že som bola pred súdom. Bože môj! Bože môj!

Starenka ani slova nezradila o tomto, len Pánu Bohu sa vyponosovala. Od toho času omnoho viac sa modlila v kostole ako predtým.

Keď sa deň priblížil na ktorý citovaná bola, včas ráno šla do mesta; slúžny doista na druhý bok sa obrátil v posteli, keď už ona pri úrade čakala.

Onedlho prišli aj susedky. Ledvy čakaly, aby sa so starenou stretli. Ale keď ju zazrely, voláko sa naľakali od nej. Tak stála pred nimi, ako čo by svätou bola. Bály sa ju osloviť.

Konečne prišiel pán slúžny. Tak láskave sa vyprával so starenkou, že chuderka plakala od radosti. Aký sú to dobrý pán. Ver ich nezabudne.

— Babičko, počul som, že ste pobožná a rada chodíte do kostola, tak povedzte pravdu ako sa to patrí na statočného kresťana. Ktorá začala zvadu z týchto dvoch zlých žien? Čo si pohovorily? Vlastne čia je tá sliepka, pre ktorú sa pravotia?

— Pán veľkomožný, v statočnosti som žila, a tak aj umrem. Nikdy som nestála pred súdom a veľmi ma bolí, že pre této nehanebnice tu musím byť. Ja za sedemdesiat rokov nikomu som neublížila.

Na této slova obe žalobnice neprijemne sa cítily. Pozrela jedna na druhú, ako keď sa dva hromy stretnú. Div nezhořely od haňby.

Kvičalová zaraz sa ohlásila, že ona odstúpi od žaloby; veď ani nechcela, aby z toho pravota povstala, tomu všetkému suseda je príčina.

— Nenie pravda, ozve sa Ovsenáková, vy ste začali. Vy ste ma žalovali.

— Teda ani jedna ste nechcely ísť pred súd? pýta sa slúžny posmešne.

— Ja nie!

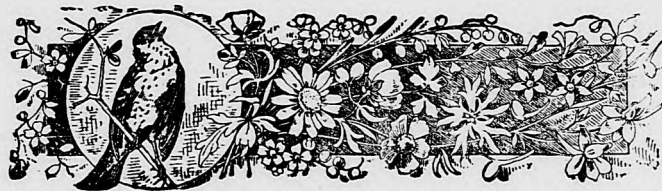
— Ani ja!

— Tak tedy nech je medzi vami svätý pokoj. Chodte s Bohom.

To bola sentencia slúžneho.

A bol pokoj.

Starenka ešte vždy chodí do kostola, a ďakuje Bohu, že táto ženská vojna tak šťastlivo sa skončila. *Záhorskýj.*

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovu poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým nepravostiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Jeho veličenstvo kráľ, jako z Viedne oznamujú, do 7. t. m. poľoval v Eisenerzi a potom odcestoval do Wallsee, aby prítomný bol na prvom prijímaní svojich vnukov, detí arcikniežata Franca Salvatora a jeho manželky arcikniežatky Marie Valerie. Panovník dňa 9-ho decembra vrátil sa z Walsee do Wiedne a bývať bude v Schönbrunne.

Z biskupstva spišského. Anton Pessek, kaplán nižno-lipnický, stal sa vojenským kňazom. — Preložení sú nasledovní kapláni: Ján Hanuska z Hruštína do Nižnej Lipnice, Ferdinand Raiskup zo Zakameného Klina do Hruštína a Florian Tomanek z Podvilku do Csimhory.

Pohrabný spolok na Vrútkach. Na Vrútkach zakladajú pohrabný spolok. Do spolku posavád prihlásilo sa za členov 300 občanov.

Kúpa majetku. Malí gazdovia obce Pográny (ni-triánska stol.) od ostrihomskej kapitule tieto dni odkúpili 175 jutár majetku spolu aj s patronátskymi farchami za 50.005 korún.

Knieža Hohenlohe v nebezpečí. Knieža Hohenlohe, majiteľ veľkej čiastky Tatier, jako zo Štýrskeho Hradcu oznamujú, tieto dni poľoval na okolí Triebena na kamzikov. Knieža poľoval so svojim hlavným horárom Stockerom, keď zrazu neočakávane jedna mohutná lavina srazila a sobrala horára, ktorý stál pri kniežatu. Knieža sa v osudnom okamihu len tak ratoval, že skočil za jeden hrubý strom a tak ušiel istej smrti. Lavina tak blízko prešuchla popri ňom, že mu odtrhla ďalekohľad, ktorý mal zavesený na pleci. Nešťastný horár zahynul, ale mrtvolu jeho ešte nemohli najst.

Fabrika na kopy v Žiline. Dňa 27. novembra bol v Žiline zástupca jednej cudzozemskej fabriky na kopy. Patričná firma v Žiline mieni zariadiť celú fabriku a síce v budove starého mlyna, ktorá vo veľkú vodnú silu k tomuto cieľu bude celkom zodpovedná.

Mliečiarsky kartel vo Spiši. Z Levoče píšu: Vo Spiši pre zátvor vyhlásený pre choroby liehvacieho statku zdraželo nielen mäso, ale aj mlieko. V Spišskom Podhradí a na okolí gazdovia totiž utvorili medzi sebou kartel a tak všetky mliečiarske články budú od teraz drahšie predávať.

Nový konzum v Magure (Spiš). V Nižných Laposoch založili konzum. O pár dní sa už aj spolkový sklep otvorí — To je zásluhou tamojšieho horlivého farára Franca Kompanyika. To je — chvalabohu — už šiesty konzum v Magure.

Osýpky, táto nebezpečná detská nemoc — ako z Turč. Sv. Martina sdeľujú — v Turci začínajú sa ukazovať vo viac obciach. V malom Čepčine ochorelo na ne 17 školských detí, v Slovenskom Pravne a na Vrútkach sa už tiež udaly podobné pády, ale posavád však len kde-tu.

Storočný mladoženich. Brnenské časopisy píšu, že Ján Kaderavko, roľník v Kostelci, v deň svojich storočných narodenín vstúpil do stavu manželského zo 78-ročnou Karolínou Zemanekovou. Starý ale jarý pár žije teraz mäďové týžďne.

Večierok kat. del. Kruhu bol dosť prajný. Prednášania poučných a veselých hrov účastní boli nasledujúci páni: p. Ján Sovik, podpredseda povedal krátku reč, ale dojmavú; p. F. Verosta predniesol báseň; p. Kustra, pán V. Zalešťak a ešte potom F. Verosta predniesli nám sólové a humoristické výstupy dosť podarene. Medzi tým zaspieval nám aj spevokol Kruhu vo štvorspeve niektoré piesne tiež dosť chvalitebne. V budúcu nedelju budú zas poučné prednášky rozličného druhu, ako na pr.: o zdravovede, hospodárstve, priemysle, kupectve, spoločnom živote kresťanov atď. preto, aby po ťažkej dennej práci naši kresť. bratia i tu nejaký duševný pôžitok zažili a mohli sa, keď nie pri sekere, kole, motyke, aspoň v Kruhu nejaký v spoločný život ľudský a kresťanský vzdelávať. Boh pomáhaj ďalšej práci a tým silám, ktorí pokladajú si: čo je povinnosťou nevyhnutne zapotrebné cieľu tohto Kruhu!

Podzemná chodba v Žiline. V Žiline pred poštovým úradom prevalila sa dlažba a keď diery preskúmali, našli na podzemnú chodbu. Ľud povráva si o podzemnej ceste, ktorá vraj vedie popod Váh, iní zas tvrdia, že sú tam katakomby, kam kedysi pochovávali ľudí. Otvor ten predbežne zapravili, ale na jar dajú podzemnú stavbu preskúmať odborníkom.

Obrana listonošov. Dňa 23. septembra v Budapešti na Jozefovej okružnej ceste pod číslom 14. jeden zločinec spáchal proti jednému listonošovi vražedný útok. Poštová správa vtedy v záujme bezpečnosti listonošov porobila rozličné poriadky. Teraz správca pošty na mestskú radu podal jednu prosbu, v ktorej medzi iným žiada, aby v každom dome na prízemí zavedená bola jedna poštová skriňa, do ktorej listonoš môže hodiť jednoduché listy, ktoré prišli pre obyvateľov domu. Chodenie po schodoch listonošov pred časom ukoná a obecnosť pri terajšom poriadku neskoro dostáva listy. Do každého bytu mohli by zaviesť električný zvonec, ktorým by listonoš upovedomil tých obyvateľov domu, pre ktorých hodil do skrine pismo. V mnohých domoch listonošom nedovolia chodiť po hlavných shodoch. Poštová správa nariadila, aby v takýchto domoch listonoši večer nedoručovali. Tak tedy len obecnosť je ukrátená.

Pred oltárom. V Innshofene pri Kostnici farár Rudolf Stael zastrelil sa v kostole pred oltárom. Príčinu nevedia.

Zastrelili rychtára. V obci Bakonysárkány po tieto dni večer cez okno zastrelili práve pri večeri sediaceho rychtára Jána Dietricha. Žandári neznámych útočníkov stopujú.

Smrtonosný smäd. Zo Stolného Belehradu oznamujú: V obci Nadap gazda Ján Fülöp pracoval vo vinohrade. Jeho 10-ročný chlapec Michal priniesol mu obed. Chlapca v ceste veľmi zasmädilo a keď došiel do vinohradu, schytil krčah, ktorý našiel medzi viničmi a dobre sa z neho napil. Len vtedy zbadal, že je v krčahu tekutina, ktorou jeho otec striekal viniče. Otcovi bál sa vec povedať, bojac sa, že ho preto ubije. Bežal domov, sotva však prekročil cez prah, klesol a po krátkom trápení sa skončil.

Veľká lúpež. Z Lvova oznamujú, že v Zitomire dňa 1. t. m. udala sa minoriadne povážlivá lúpež. Do domu slúžku a potom vyvrtajúc železnú skryňu, vyňali z nej 115.000 rublov v hotovosti, 127.000 rublov v cenných

Krmenie vtáčkov.

bohatého kupca Mórica Sachsa v noci vlámali sa zaku- | papieroch, zlata a šperkov v cene 50.000 rublov. Na la-
klení zbojníci, ktorí poviajali kupca, jeho ženu, dcéru a | penie zbojníkov vypísali 15.000 rublov odmeny.

Ovocie sociálnej demokracie. Sociálni demokrati medzi iným hlásajú slobodu a rovnosť. Učia, že náboženstvo je súkromná vec každého človeka, do ktorého nikoho nič. V skutočnosti však slovom, skutkom i vo svojich spisoch náboženstvo napádajú tým najdrsnejším spôsobom a slobodu shromažďovania sa a konanie povinností náboženských zamedzujú i násilným spôsobom, ako to aj v ostatnú nedeľu novembrovú dokázali. V obci Bakony-Nána totiž — ako z Rábu sdelujú — socialnými demokrati zavedený ľud práve počas služieb Božích vtrhol do chrámu a náramným krikom prekazili pobožnosti. Ženské oplzlými kliatbami povyhánali z chrámu Božieho, farára odohnali od oltára a sväté veci zanečistili. Farár od žandárskeho veliteľstva v Rábe pýtal proti výtržnikom jeden oddiel žandárov. Tak šliapu sociálni demokrati svoje vlastné zásady do blata.

Vlámánie. V obci Toporc vo Spiši — ako z Levoče píše — tieto dni vlámali sa na byt profesora Jána Kobalku, vylámali mu písací stolík a ukradli z neho cenných papierov v cene 42.000 korún a veľkú summu hotových peňazí. Zlodejov posavád ešte nelapili.

Trojnásobná vražda. V Privone (Česko) jeden železničný robotník menom Gold po tieto dni zavraždil tri dcéry jednej vdovy, istej Krischikkerovej. Z dcér najstaršia mala 18 rokov, druhá mala 12 rokov a tretia 10 rokov. Gold najprv vylákal vdovu z bytu, potom sa vrátil a zavraždil dievčatá, z ktorých najstaršia bola jeho sľu-benicou. Vraha chytili.

Portugalský kráľ a vlk. Z Londýna píše, že na posledných dvorných poľovkách portugalský kráľ Karol mal nebezpečné dobrodružstvo. Napadnul ho jeden hodný vlk a chcel skočiť na kráľa, ktorý však neztratil ducha-prítomnosť a jedným dobre miereným výstrelom spálil nebezpečného dravca.

Zas dolapili kupca s ľudským tovarom. Desné mravy dnešnej doby charakterisuje, že takmer neminie dňa, žeby tu alebo tam nedostihli takéhoto bezbožníka, ktorý chudobné devy lifruje do potupy a mravnej záhuby. Budapeštianska polícia najnovšie zatkla istého Mórica Fleischera, 29-ročného kupca s koňmi, rodom z obce Szalkszentmárton, ktorý pobočne zaoberal sa aj s kupčením s dievčatmi. Bohužiaľ v našom trestnom zákone posavád na takýchto vtákov ešte niet paragrafu, lebo vtedy (roku 1878) keď zákon tento robili, ešte nevyskytla sa toho potreba. Pri najbližšej revísií trestného zákona bude však aj o týchto postarano. Teraz takýto zločinci patria pred administratívne vrchnosti, ktoré im pravda v

kruhu svojej moci zodpovedného trestu namerat nemôžu. Preto aj Fleischera kapitanát VII. okresu posúdil len na dvanásť dní do chládku.

Oheň. V Nedeci vo Spiši dňa 28. novembra zhoreli všetky panské stodoly ešte plné so zbožím. Tak sa zdá, že dakto podložil.

Povodne v Bosne. Zo Serajeva oznamujú: Voda sobrala most vedúci ponad rieku Zelenicu a preborila ohňovú stenu vojenskej budovy. Ešte vždy bez prestania prší. Od hornej Driny dochádzajú tiež neprajné chýry.

Smrť vo vápennej jame. V obci Máslak-Remete árendátor Peter Knorr padol do jednej jamy, v ktorej bolo čerstvo hasené vápno. Poneváž nikoho nebolo na blízku, kto by mu bol mohol ísť na pomoc, nešťastný človek sa vo vápne utopil. Mrtvola, keď ju vytiahli, bola celkom spálená.

Ušiel pred veriteľmi. Z Kežmarku oznamujú, že drevokupec Adolf Roth mladší, zanechajúc 90.000 korún dlhu ušiel do Ameriky. Rodina uslého kupca zostala v Kežmarku.

Administratívny výbor stolice trenčianskej dňa 27. novembra držal mimoriadne zasadnutie, na ktorom «Povážskej cukrovej fabrike účastinárskej spoločnosti» dovolil dočasné sūrne postavenie priemyselnej železnice medzi železničnou stanicou v Turnej a medzi osadou cukrovej repy, ležiacej oproti tejže stanici, kým administratívny výbor u patričnej vyššej vrchnosti k tomu dovolenie vyprostredkuje. Spoločnosť železničné šíny, ktoré budú križovať hradskú cestu, složí na svoju zodpovednosť.

Káva a slepota. Maurovia (obyvatelia v Afrike) sú veľkí pijáci kávy, vo veku 40—45 rokov zrak jejich však veľmi slabne a veľmi mnohí v 50. roku úplne oslepnú. Počet slepých vo Fezi v Afrike je tak náramne veľký, že na uliciach vidieť najviac slepých žobrakov, ktorí následkom toho, že vo veľkej miere kávu užívali, úplne zrak svoj utratili. Toto veru milovníčky kávy veľmi nepoteší.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá-liž je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» v Budapešti.

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predoslých veriteľov tento ústav z tohto požičkou vyplatiť, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po-bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-tové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatiť. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

Vyzvanie k predplateniu.

Aby namáhania naše byly korunované čím skorej úspechom, nože starajte sa, bračekovci, všetci o čím väčšie rozšírenie «Krestana»! Chceš-li, ľudu môj pokračovať v dobrom a vymaniť sa z biedy všestrannej: musíš obetovať ten groš na noviny, z ktorých sa poučíš, a ktoré sú na obranu tvoju pisané.

S týmto teda upozorňujeme ct. čitateľov, aby jedon každý pousiloval sa čo v najkračšom čase predplatok svoj zaslať, lebo ináčej prinútený budeme časopis zastaviť.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Krest'an» kiadóhivatala
Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Ja som «ja»! Mravné poučenie pre každého.

Toto krátke, kusé, ináč obyčajne nepatrné slovičko: «Ja», na ktoré mnohý pyšno veľkú váhu klade, aby dokázal s ním svoju vysokú cenu, — je veľmi nízkého, tmavého a podozrivého pôvodu.

Lucifer & Comp. chcel svoje milé «Ja» predložiť pred nesmiernú Jasnosť a Velebnosť Boha; v tom okamihu, jako povedal: «Ja» sa chcem povýšiť nad hviezdy a na trón Najvyššieho — už padol dolu s neba — jako blesk do večného kriminálneho areštu ohnivého. Spasiteľ hovoril: «videl som satana dolu padnúť s neba ako blesk.»

Mrzelo ho to veľmi a haňbil sa pred svojou kompániou, že mu to tak zle a sprostó vypadlo. Prišiel do raja k Eve dvoriť, a napapuloval jej všeličo proti Pánu Bohu, aj to, že ako samostatní a slobodomyselní občania na zemi nemusia viac nikoho pred sebou mať. Aby teda vypovedali Pánu Bohu poslušnosť a vtedy sa im otvorila oči, a budú ako Boh. Eva si myslela: «ja som ja», som pani na zemi; aj Adam si myslel: aj «ja som ja», pánom tohoto tu stvorenia. I pristali na diablovu stránku. Tu ale odrázu prišiel anjel s veľkou ohnivou metlou a s veľkým krikom: «kto je ako Boh»? A ako vymietol s neba Lucifera a jeho čvargu, tak vymietol on z raja od anjelov slabšie stvorenie, človeka; a ukázal všetkým, kto je ten: «Ja». — Tento názov: «Ja som ja» žiadnemu stvoreniu v pravde nepatrí. Jedine len samému Najvyššiemu «Ja som Ja».

Keď Mojžiš v Madianskej zeme u svojeho svokra Jethra ovce pásol, zjavil sa mu Boh v jednom hlohovom kriku, ktorý horel. Mojžiš, to zbadal a čudoval sa, — bo žiadneho človeka, ani len dieťa, ktoré by tam bolo páslo, nevidel, — šiel si ten horiaci hlohový krik pozrieť, čo by to malo byť, keď tam horí a predsa krik je celý. Ako sa

približoval, počul hlas: «Mojžiš, Mojžiš!» — Tu som Pane! odpovedal on. — Ďalej nechoď, bo miesto toto je sväté, zobleč si tvoje črievice a slyš čo máš činiť: počul som hlas a krik ponosov synov izraelských v Egypte pre veľké utláčanie. Choď ku Faraonovi a povedz mu, by mi môj ľud prepustil, aby mi mohol na púšti obetu konať. Ach! Pane ale čo som, abych mu to povedal? Nuž a keď sa ma bude pýtať kto si Ty? — Vtedy, odpovedal Boh, povieš: «Jachvéé, alebo Jehova», to jest, po slovensky: «Ja som, ktorý som».

Boh takto chcel byť nazvaným, bo On v skutku a v pravde je: On, ktorý je, a Boh je na toto «Ja» tak prísny, že On žiadneho iného «Ja» netrpí pred sebou, ani podľa seba. On je jediný: Jachve, Jehova, Ja som Ja; ostatné «ja» sú pred ním nekonečné nič. Len On jedine o pravde môže povedať: «Ja som Všemohúci, Ja Najmocnejší Pán.»

Človek ale veľmi sa ľúbi vypínať s tým: «Ja, a Ja». To pochodí ešte z tej pýchy Luciferovej a prvých ľudí v raji. Aby ale vypínajúci a s tým svojim «Ja» všade sa nastrkajúci človek rozpamätal sa, čo vlastne je, Pán Boh mu hneď prečítal jeho rodný aj smrtný list v raji, prv, nežli by ho bol ztadiaľ dal kroz Serafa vyšupovať. Povedal mu: «zem, prach a popol si a zase na zem, na prach a na blato sa obrátiš.»

Toto je svedectvo, a síce hodnoverné a úradné od samého Pána Boha, ktorý je jedine «Ja som kto som». Boh aj hneď vymenoval exekútora: *Smrť*, by tú jeho sentenciu každodenne ľuďom nie len prečítala ale hneď aj exekvovala a previedla. — Človeka to síce mrzí, že takéto svedectvo sa mu vystavilo o tom, čo on je a čím zase bude, a predsa vzdor tomu probuje užívať ten názov Jachve t. j. «Ja som» aby s tým svoju s prachom zaprášenú, zapopolenú, zablatenú moc, vážnosť pred bližným z podobnej látky sostaveným s veľkou populou ukázal.

Ja som ale skusil, že v praktickom živote toto «ja» alebo ako mnohí hovorieva: vieš, kto a čo som «ja» — tak veľkého významu a vážnosti nemá. Bol som za oného času svedkom pri jednej bitke sedliackej so šustrami a druhý raz pri zvade jednej hubatej baby s jedním hasičským kaprálom.

Jeden švec sa čosi podožúval so sedliackymi mláďenci pri tanci. Jeden sedliak sa zamiešal a náležite počal nadávať ševcovi a švec jemu do chrapúňov, do pajvákov (talianské meno: «pajzáno» znamená sedliaka, dedinčiara). Vtedy, keď ten sedliak udrhel s päťou do prsú ševca že sa prehodil, postavil sa švec na nohy a s veľkou vážnosťou hovorí tomu sedliakovi: A vieš-li, kto som «Ja» a čom som «Ja»? Viem, odpovedal sedliak: «Ty si lump, so smolou a čirižom zababraný sprostý švec.» Z toho povstala generálna bitka. Nabili ševca až ho museli v plachte postelnej domov zaniest. A pre mňa dobehla žena, abych chytro šiel šustrovej duši pomáhať, lebo že už mu je duša na jazyku. Dal som chytro šustrovi medecíny proti tej urazenej jeho auktorite proti tomu: «vieš kto som Ja»? a šiel som po krátkom poučení od neho preč.

Tu sa tedy to vypínanie s tým: «vieš kto som Ja»

nedokázalo, ba práve ševcovi aj škodlivé bolo. On sa zariokol, že už nikdy viac nebude odvolávať sa na auktoritu toho svojeho «ja», ani sa dozvedáť a pýtať, či vie kto, čo som «ja». — Boh netrpí nijak na inom toto Jachve «ja som ja».

Druhý ráz zase bol som pri ohni, keď v blízkosti nášeho domu, tretieho suseda maštale horely. Jeden hasičský kaprál naháňal baby vodu nosiť, a ktorá neišla, tú dobre vybuchoval a zahnal preč, aby nezavadzala. Trafil ale na jednu patentirovanej papuly babu, ktorej keď sa s ním dozúvala, že však dívať sa môže, hodne vsadil medzi plecá. A keď neprestávala rapotať, vtedy hasič postaví sa do vážnosti a hovorí:

— Ty babo čertova, pozri sa: vieš, čo som «ja»? Tu tieto dve hviezdy na golieri ti ukážu, kto som «ja». Baba na to ukázala chytrý otrčený z... k svoj tomu hasičskému kaprálovi a povedala mu:

Melde gehorsamst: tu máš tretiu hviezdu, a môžeš byť hasičským cugsfirerom.

Chudák od haňby zmiznul medzi ľuďmi, bo sám uznal a zbadal, že to jeho «ja» a čo som «ja» nemá žiadnej auktority pred ľuďmi. Keď sa to aj s každým tak nestane, príde konečne smrť a vykrúti krky takému nadutému «ja», a hodí ho do blata hrobového, aby uznal, že jediný «Ja» je len Boh.

Nuž ale každý nechce tak drznato vystúpiť so svojou auktoritou podopretou na to: «ja» a kto som «ja», ako ten švec. Bo kto má vlastný rozum a nie vypožičaný od ševca, ten vie, že s tým «ja» žiadneho nenaplaší. Preto obyčajne mnohý obíjde to «ja» jako mačka horúcu kašu a probuje tú veľkú auktoritu zmierniť a predloží tomu «ja» nič neznamenajúce slovičko a predprázku: «Kedbych». K. p.: «kedbych ja bol ten a ten, ja bych to spravil tak a tak» atď.

Veď to je ono, že keď by to slovičko «ked bych ja bol» malo platnosť. Keď by sviňa mala rohy, nuž nielen trhala by so zubami, ale by aj klala; to jej ale Boh nedal. Ani z teba nechcel mať kráľa, ministra, ani biskupa, ani slúžneho; teda nenastrkuj sa ľuďom s tým: «Ked bych ja bol». Čo si neni, tým ani veru — môžem sa ti aj zadušiť — nebudeš. Len čo si, buď len toľko a nie viac. A nežiadaj si viac o jednu hviezdičku, ktorú ti stará baba ľahko môže ukázať, ako tomu hasičovi.

Jeden forštmajster sa vychvaloval predto mnou, že on mal už mnoho do roboty so psami a preto že ich reči aj rozumie. Že keď sa psi sijdú a držia nejakú poradu medzi sebou a jeden pred druhým vrčia, že to jeden druhému sdeľuje, čo je «on», aby mal rešpekt pred všetkými spolukamarátmi. — Prvý ktorý vrčí ten sa chváli: «Ja som rychtárov», druhý zase: «ja som notáriušov» a tretí: «ja som farárov». — Dobehe ešte aj krátkonohý daxlik, ešte aj ten vrčí že on je forštmajster, aby ukázal auktoritu, lebo taký jáger chytrý spraví so psi poriadok: postriela ich. Tu ale naposledy príde jeden veľký komondor ako teľa a zareve: «Ja som mäsiarov» a ukáže všetkým že to ich «ja» neplatí nič. Do radu vytrasie každého, že môžu ísť do špitála jeden za druhým. Konečne

príde Oberförster a ten aj tomuto mocnému mäsiarskemu psovi ukáže, že aj jeho «ja neplatí nič; nasype mu do nohavíc brokov, tak, že s veľkým lamentovaním a bedákaním beží za ostatnými do špitála, kde si každý sám musí rany liečiť s vylyzovaním.

Teraz ale počúvaj jedno múdre slovo a prijmi ho.

Vzdor tomu, že Boh jedine len sám môže v pravde povedať: Jachve t. j. «Ja som, ktorý som», a vzdor tomu, že On žiadne iné: «Ja» pred sebou, ani podľa seba netrpí: predsa mu je jedno «Ja» milé a veľkú radosť má nad tým «Ja», aj si ho k sebe pripustí aj ho obejmie, aj keď na bránu nebeskú klope, pustia to «Ja» do neba, kde je radosť potom veľká a všeobecná nielen u anjelov, ako to Spasiteľ svedčí ale aj u Svätých. Teda to «ja» veľmi milo a radi počujú nebesá vtedy, keď sa uponížiš a začneš pri sv. spovedi hovoriť: «Ja biedny hriešnik spovedám sa Pánu Bohu atď. To sa tak ľubi toto «ja» Pánu Bohu, že on na všetko to, čo si zlého postváral, zapomene aj ňa podľa seba, ba aj do náručia ňa vezme, keď doneseš od spovedníka «attestát», že ňa môžu do neba pustiť — to jest, keď ti dá rozhréšenie od hriechov.

Toto môžeme ale jedine Synu Božiemu dakovať, ktorý toto vyklátené a na zem padnuté mizerné: «Ja» podoprel s kôlom svätého kríža s najsvätejšou krvou Božou zabarveného.

Nikdy tak nehovor, ako ten nafúkaný od pýchy farizej v chráme, že: Pane! O «ja som» — nie taký ako iní oplani, a ako je aj tento cisársky finane publikán. «Ja» sa dvakrát do týždňa postím; «ja» kňazom desiatky dávam; «ja» som nie hriešnik, cudzoložník z dráč, ako sú ostatní ľudia. Ach, ja Tebe ďakujem že «ja som ja». Na takou modlitbou sa v nebi anjeli zhrozili. Nad publikánom ale, ktorý nepovedal nič, len si prsá bil, sa veľmi tešili a éljen mu kričali, a svätá Cecilia mu aj na organe vyhrávala a spievala: «ovečka ztratená kde si kde?» Ako aj ten otec dal napravenému marnotratnému synovi vyhrávať od radosti: «hejrefufutu». «Ja», *Zaosek.*

DOPISY.

Peštbudin.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Kresfane».

Nedávno videi som tu u jednej krajanky našej isté slovenské noviny s obsahom náboženským. Na čele týchto novín stojí vytlačeno, že vychádzajú s odporúčaním aj s požehnaním Jeho Eminencie Kardinála a Kniežaprimasa uhorského a ešte šiestych iných biskupov uhorských. — Rozpamätám sa, čo som bol čítal asi pred rokom v «Kresfane» o tom odporúčaní osv. pp. Biskupov, že sa to odporúčanie jejich na spomenuté noviny ani nevzťahovalo. A to ináč byť ani nemôže. Lebo, prosím vás, na

konci tých noviniek vidím na troch stranách oznamy, zväčša židovské, uverejňované akiste za pekné groše. Nuž aby sa nášmu ľudu, kadeaké «lacné české perie», alebo «transvalské brytvy», kadeaké «tajemstva 100-ročného starca» (nejestvujúceho) a rozličné zázračné liečivé «kvapky» a šfavy ohlasovali pod auktoritou biskupských odporúčaní a požehnaní: to mi prichodí pri najmenej akési čudné. Ja čítam «Kráľovnú Svätého Ruženca», «Posla Srdca Ježišovho», «Posla Sv. Antona», ale v týchto novinách nikdy nevidel som ešte žiadnych židovských oznamov, lebo také oznamovania čisto náboženským novinám veru ani nepristane. Nuž ani tie «Listy Svätého Antona» — bo o nich je reč — by nemaly robiť tu tak nepeknú výnimku a neuponížili auktoritu biskupskú ku špekuláciám, ktoré cesnakom razia.

Lež iné je, prečo vlastne tu spomínam tie noviny.

V poslednom čísle decembrovom tých novin, na strane 183-tej našiel som jeden obraz s podpisom že vraj: «*Sv. Anton s dieťaťom*». Už nad týmto pomenovaním som sa pohorčil. To len žid môže tak uctiť božské Nemluvňatko, že vraj «dieťa». Čo, jaké «dieťa»? Nám, veriacim katolikom zdá sa také slovo nešetné, urážlivé, keď sa o malom Ježiškovi povie len tak, že: «dieťa». My nesmieme si dovoliť takých nemoresných slov, že: «Panna Maria s dieťaťom», alebo že: «*Sv. Anton s dieťaťom*».

A potom pozrime si ten obraz. Vždy som sa hnevával, keď videl som na jarmakoch predávať popri drevených s kosierkami vojakoch a konikoch aj podobizne Panny Marie. Tie podobizne mali obyčajne končité nos, tuhoružové líca, okruhlé oči kdesi pri ušiach atď. Ja by som sa poďakoval, keď by kto zo mňa takú maškaru spravil. Nuž myslím, že podobizne nám milých Svätých tiež nesmú sa zneuctovať takými pohoršlivými figúrkami. Čo sa na Svätých vzťahuje, to musí byť čo možno, najpeknejšie a umelecké! Lacné čačky iba urážajú úctu našu ku Svätým; to si radšej kúpme pekný obrázok papierový, alebo nič. — Nuž aj tento obraz s tým «dieťaťom» je taký pohoršujúci. Tvár svätého Antona vypadá akási prestrašená; malý Ježiško má obočie ako starý človek, a vlasy na hlave našrholené a učesané ako dáka herečka; pravá ruka sv. Antona je strašno opuchnutá a ako by bola cudzá; ľavá, klačiaca noha Svätého od kolena je nemotorne dlhá a hlava nohy so sandálmi ohromná a akoby ju tam len boli priložili od voľakia! A o tomto nepeknom obraze ohlašuje sa v tých novinách, že ho predávajú ct. čitateľom len po 8 korunách!

Ba či ozaj pre tých «sprostých» (ako vám mnohí nadávajú) slovenských veriacich musí byť už všetko dobré?

Pre dobro človečenstva bolo by skutočne osožné, keď by v každom dome na pohotove mali výchytrný *Fellerov Elsa-Fluid*. Že čím je výchytrný *Fellerov Elsa-Fluid*, to môže ct. čitateľ najst v oznamovej časti novin týchto. Aby *Fellerov Elsa-Fluid* všade rozšírený bol, a aby ct. čitatelia neboli zavádzaní napodobneniami, určilo sa, že každý päťdesiaty čitateľ a či už objednatel, ktorého

adresu lekárnik *Feller* udá, za 6 mesiacov úplne zdarma a franco obdrží noviny tieto do domu mu posielané. Týmto spôsobom, každý päťdesiaty objednatel 6 mesačnú predplatnú cenu si usporí. Ponevác tedy každý 50-tý objednatel, ktorý v *Stubici* objedná si *Fellerov Elsa-Fluid*, za 6 mesiacov úplne zdarma dostane tieto novinky, dá sa úfať, že za túto ochotu ct. čitateľstvo úplnou uznanlivosťou bude sa odmenovať. — Na koľko je známo, že *Fellerov Elsa-Fluid* s výborným výsledkom účinkuje aj pri tých najviac chorobách, ako sú ku pr.: horúčka, lámka, trpnutie, prsú, hlavy a zubov bolenia, štíchanie, krče, influenza, bolenie bokov, (driek) žalúdku a pri mnohých ešte iných nehodách. 12 fliaš, alebo 6 duplovaných fliaš za 5 korún pošle bezplatne len jediný dorabateľ *Eugen V. Feller*, lekárnik v *Stubici*, Templom-uteza 18. (záhrebská stolica.)

Každé očakávanie presahuje tisícraz vyprobovaný znamenitý z esencie rastlín zhotovený *Eugena Fellerov Elsa-Fluid*, ktorý s obdivuhodným účinkom pomáha a lieči najviac chorôb jako: horúčku, rheumu, lámku, bolenie hlavy, prs a zubov, koliku, krče, žalúdkové nemoce, očný neduh, nechuf k jedlu, zmeravené ruky a nohy, trhanie, kašeľ atď. Z tohoto na výstavách Paríži, Berlíne, Londýne, Ríme a v Nizze zlatou medailou vyznačeného prostriedku 12 fliašiek alebo 6 dvojitých fliašiek stojí 5 korún aj s poštou. Jediný dorabateľ *Eugen V. Feller*, lekárnik, *Stubica*, Templom-uteza č. 18. (záhrebská stolica.) Ani v jednej rodine nemal by chýbať tento výtečný prostriedok, ktorý každý čo ho len raz upotrebil, pre jeho mnohostranný účinok stále užíva. I všetky iné lieky proti každej nemoci tiež dostal v lekárni *Eugena V. Feller*.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala, Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Výborník. 1. Ten slovník ešte nenie hotový. 2. Žiadané knižky môžete si objednať u kníhkupeca *Jozefa Gašparík* v Turč. Sv. Martine. 3. O tom nemáme žiadnu vedomosť. 4. Či možno dostať tú knižku, to dozvedajte sa tam, kde je tlačená alebo vydaná. 5. Ten zákonník vydáva sa aj v slovenskej reči a môžete sa preň uchádzať buďto u *Ludvika Toldi* Budapest, II. Fő-u. 2., buďto cestou ktoréhokoľvek kníhkupeca, povereného s odpredajom zákonov. 6. Doposavád ešte sa nevie čo bude. 7. Zaznačili sme to. 8. Pre nával práce to nám už nebolo možné. 9. Prijde časom aj na to rad, len buďte trpezliví.

A. B., obchodník. My, koľko razy píšeme o tom, vždy udáme i úplnú adresu, kde majú sa patriční uchádzať. Píšte teda ta, ale nie nám, lebo my sme to ani raz nepísali, žeby u nás tí, alebo takí hlásili a dozvedali sa o také veci, o ktorých my ani jednomu vývod z toho dať nemôžeme. Tedy radíme vám, by ste si to ešte raz prezreli

a potom na tamže udanú adresu uchádzali sa. Zdravstvujte!

Pán J. S., rýchtár. 1. Dobré bude, keď si to tak zavediete, aspoň nebudete sa mať čo obávať. 2. Na každý pád je to potrebná vec pre vás a tak aj pre celú obec. Lebo veď zákon ten musí byť aj v slovenskom jazyku vydaný; dotyčne nielen ten, lež ktorýkoľvek zákon. V prípade by nedostali ste ho, odpíšte nám. 3. Na tie noviny nenie zákonom povinnosťou predplatiť sa obciam; to je len taká nadurenosť niektorých slúžnóvcov preto, keď snáď vidia dobrý vplyv u ľudu. Teda nie sa čo obávať! Za tie peniaze nadobudnite inšie niečo, alebo obráťte ich na iný cieľ. 4. Hja, tak je to! Keď vidia daktorého udretého papučou nespravodlivosti, nuž myslia si, že sú takí všetci. Boh s vami!

Viacerím naším čitateľom. Ponevác dostali sme s mnohých strán ponosy skrze poštové úrady, alebožto už patričných na poštách zamestnených tých — vraj — poštarov (listonošov), ako to na našich dedinkách býva, žiadajú si za doručenie listu a novín poplatné. Týmto teda upozorňujeme všetkých tých, ktorí o tom nám zadali ponosy, že v takých obciach, v ktorých je pošta, netreba poplatného žiadneho, tak za list, dopisnicu a čo viac ešte za noviny platiť. Listonoš musí zdarma roznášať ak listy tak aj noviny.

M. Vrábel v L. Dopisnicu odali sme našej administrácii, ktorá ostatné vybaví.

Jozef Gangulák, Lehota. Keď dozvieme sa, potom odpíšeme.

L. Gy. D. K. Jš. Viac ráz povedali a písali sme, že my za oznamy žiadnu zodpovednosť na seba neberieme. Keď ste ale natolko za oznam ten interesantný, nuž pýtajte sa u tejsze adresy o isté vaše požiadavky.

Jožko Džavik v R. Po tieto dni odpíšeme vám listovne.

St. Hl. Podobne.

Ján B—u v Šoporni. Z minulého roku predplatok, ako vám je známo, neobdržali sme; ale tieto dve koruny, ktoré ste nám poslali po tieto dni, obdržali sme. Či chodí riadne vám časopis? Prijmite náš najsrdečnejší pozdrav. Na zdar!

A. Novák, Hamburg. Keď presvedčíme sa u našej administrácii, vtedy vám odpovíme v budúcom čísle. O spomenutých vašich zásadách sa už dlhší čas trápime a nemôžeme nijak konca toho dôjsť; ale dúfame si, že ľud i na tamejších stranách povzbudí sa a príjde k povedomiu.

S. Duríšek v Pešťbudine. Adresu vašu sme dľa žiadosti premenili.

Marik. Podobne.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze

na vydavateľstvo «Krešťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Posol Svätého Antona. Decembrové číslo týchto vzácných novín presvedčí každého o tom, že novinky tie nielen dľa obsahu ale aj dľa zovňajšku sú všetkej chváli hodné. Na ukážku pošle sa z toho čísla každému, kto si to na karte žiada. Noví predplatelia zdarma obdržia jednu knižočku s pekným čítaním. Kto získa päť nových predplatiteľov a celoročné predplatky týchže aj dopoše, ten «Posla Svätého Antona» za celý rok úplne zdarma bude dostávať. — «Posol Svätého Antona» vychodí mesačne raz na šesťnásť veľkých stranách a je krásnymi obrazmi zdobený. Predplatné je na celý rok 2 koruny, študujúcim, potom Šárišanom a Zemplínčanom 1 koruna 20 hal.; do cudzozemska 3 koruny a do Ameriky 75 centov. Prihlasujte sa takto: «Posol Svätého Antona», Budapešť, VIII. Szentkirályi-u. 28. — Tí predplatelia, ktorí by si chceli dať pekne zaviazať všetky čísla «Posla Sv. Antona», nech sa hlásia u výš menovanej redakcie a ona im potom pošle pekné tabulky ku väzbe za 1 korunu.

Venčok piesní a modlitieb zvláštne k úcte božského S. J. s povolením cirkevnej vrchnosti vydal *Karol Lenkei*, správca fary. Druhé opravené a zväčšené vydanie. Cena: neviazaného výtisku 45 hal. v plátne viazaného: 80 hal. Dostať u vydavateľa v Dretrekö-Csütörtök up. Láb, Pozsonym. *Slávnosť jasičkova* čili dve hry: I. *Pastieri pri jasičkách* (Vianočná hra pre školské dievky so spevami). II. *Pastuškovia*. (Vianočná hra pre školu so spevami.) Poslovenčil: Martin Lahvička, org. a hlavný učiteľ v Dolnej Krupej. Cena 30 hal.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychodiaci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «Posol Svätého Antona» Budapešť, VIII. Szentkirályi-u. 28.

Život blah. Krescencie, člena tretieho radu sv. Františka. Velice milý a podivuhodný život na 50 stranách s 10 peknými obrázkami. Vydáva redakcia «Posla b. Srdca J.» v Trnave (Nagyszombat, Pozsonym.) Cena: 12 krajciarov (24 halierov) krem pošty. Odporúčame ju všetkým, menovite *údom III. radu sv. Františka*.

Odrobinky svatby Kaany Galilejskej u pátra Zaoska. Túto zábavnú a veľmi poučnú knižočku spísal náš výborný *Zaosek* tým cieľom, aby sa predávala v prospech chrámu lutišského. Určenej ceny táto knižočka nemá, ale každý, kto dľa možnosti pošle milodar na ten chrám boží, dostane ju ako na pamiatku. Žiadúco je, aby aspoň 1 kor. poslali dobrodincovia za knižočku, ktorý dostať: Sl. Farský úrad, Lutissa, u. p. Ó-Besztercze (Trencsénm.), alebo aj u samého pána Zaoska takto: Velp. Ľudovít Gáspár, r. k. farár, Dlhépole (Trencsénm.)

Krešťania kupujte len u krešťanov!

Prirodzené víno.

V terajšej zožidovštelej dobe sotva možno dostať spravodlivého vína, ktoré by sa mohlo spokojným svedomím upotrebiť ku sv. omši. My odporúčame vína veľk. p. Franca Buzátha, ktorý dorába vína na «Heďalji» v Beregszászu. Ceny primerane ľavné. Vína tieto sú stále, mocné, výbornej barvy a chuti príjemnej.

Do 500 zl. mesačne

(a to len ako extra zárobok) môže každý ľahko, statočne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošlite a to hneď Vašu adresu pod S. K. 163 na

Kanceláriu oznamov Steinhausen

Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

Peniaze „mnoho“ peňazí!

mesačne môže 1000 K každý bez zvláštných vedomostí a bez výloh snadno a poctivo zahladať. Jestli zašlete hneď svoju adresu pod zn. «E. 806.» anonon. oddeleniu

«Merkeru», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

Do úctivej pozor-

nosti odporúčam bal sam Svätého Antona Paduanského. Nežčisielne mnoho listov poďakovania, potvrdzujú to, že ctiteľia svätého Antona tento balsam čo domový liek s najväčšou dôverou zaviedli.

Proti neduhom žalúdka, nec uti k jedeniu, chudobe krvi, hlavybôľu, lámkám a všetkým chorobám, či po vnútornom užívaní, alebo zovňajšom trení, dokazuje istý a zvláštny úspech.

Cena jedného krčahu s opisom upotreby 1 koruna 20 halterov.

K dostaniu výlučne u

Jozefa Hübner, iekáreň Červeného kríža, Baja, Erzsébet királyné-út 22. szám.

Najlepšie

Koše

dodáva známá firma

JOSEF MECERA

v Čelakovicih (Čechy).

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 fill., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper. driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco zamennie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Vianočné dary 1903.

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchu zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený. splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem :

6 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou
6 kusov amerického patentirovaného striebra vydličky,
6 kusov amerického patentirovaného striebra jedáci ližice,
12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu,
1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú ližicu,
6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne.
2 kusy imponantné stolové svietniky,
1 kus ľajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a veľ len 6 zl. 60 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov udrží zato ja garantirujem. Svedectvom tomu, že tento

neni kamstvo

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepáči peniaze spatky dat'. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral,

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'alej do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B. Telefón 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v postaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiaču ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výfah s tisíce uznajúcich listov :

S prvšou zásielkou som úpl'ne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exell. S prvšou zásielkou som úpl'ne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentirovaného striebra pošl'ú. Bozovič, Kr.-Sörénska st. S. Keresztes hlavný slúžny.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rosveseluje, za čo dobre stojime : pri lámke, lúpáníu, astmatických neduhoch a bezsnivost', hučaniu v ušach. migrenu, klopaniu srdca, boľasti hlavy a zubov po- žltosti, krčoch žalúdka, ischiasu, udieraniu krvi, krčoch, proti

Nietajm prostriedok

hlavných nemocíach, chladných rukách a nohách, krčoch srdca, opilepsii, mokrosti posteľa, slabosti, záduhu. isibli, bľadosti závratu, zlomi sluchu, nemocíach nervov, influenze, 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa držať za apparát Voltu, ktorý na základe svojej neuzitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto môj dvojnásobne magnetický kríž nr. 86967 na základe svojej výmeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 koruny, ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 korun. Pri fažkých chorobách zastarených aj 20 rokov sa má upotrebovať.

ALBERT MÜLLER

Budapešť, V. okres, Kálmán-utcza č. 18/C. Vadász-utcza na rohu.

Vo svoj vlastný prospech

nech pozoruje ctené obecenstvo na nasledujúce:

Svetoznámy **Fellerov Elsa-Fluid**, ktorého jediným dorábateľom je **Eugen V. Feller**, lekárnik v **Stubici**, Templom-u. č. 18. (záhrebská stolica), pre jeho mimoriadnu dobrotu a zvlášte významné vlastnosti v celom svete na každej výstave najprvšie vyznamenania a odmeny obdržal. Na tisíce je tých objednávok, ktoré lekárnik Feller z každého kraja na svete obdrží denne cieľom jeho dôroby chýrneho Fellerovho **Elsa-Fluidu** a **Fellerových Elsa-Piluliek**.

Temer všade je známo, že **Fellerov Elsa-Fluid** neprevyšene dobre účinkuje pri najviacerých nemocách ako k. pr. pri kašli, influense, zimnici, lámke, lúpani, pri bolení prsú, hlavy a zubov, pri klaní, krčoch, pri očných nemociah, žalúdočnej chorobe, pri zachrípnutí, zašľajmovaní, pri nervových chorobách, slabosti, bolení chrbáta, pri oslabení očí, pri zapáleniach, popáleniach, vredoch, pri závrate, pri opuchlinách, pri horúčosti, besnivosti, hrdlových chorobách, ťažkom dýchaní, pri nechuti k jedlu a mnohých iných chorobách.

«Nesvedomiti napodobnovatelia» ale tak mysleli, že keď naničhodné babraniny dorobia a pod podobne znejúcim menom do obehu donesú, dobré meno svetoznámeho Fellerovho Elsa-Fluidu využítokujú, tak mysleli, že tí ľudia, ktorí o napodobneniach znejúci oznam čítajú, snáď pomýlia Fellerov Elsa Fluid s napodobneniami a na miesto **Fellerovho Elsa-Fluidu** tie napodobneniny objednávať budú.

Zeby aspoň čítajúce obecenstvo bolo ochránené, upozorňujeme ho, zeby také napodobneniny na žiaden pád neobjednávalo a nekupovalo.

Pozorujte, lebo len **Fellerov Elsa-Fluid** je pravý a chráňte sa od všetkých bezcenných napodobnenín.

Pozorujte, aby ste či to už lacnými cenami, či podobne znejúcimi menami neboli zavedení!

Pozorujte, aby ste **Fellerov pravý Elsa-Fluid** a pravé **Fellerove Elsa-Pilulky** len u **Eugena V. Fellera**, lekárnika v **Stubici**, Templom-u. 18. (záhrebská stolica) objednávali. Keďže ale na vašom bydlíacom mieste chcete pravý Fellerov Elsa-Fluid kúpiť, **vtedy tým skorej máte dať pozor**, že len Eugena V. Fellera, stubieckého lekárnika výrobky máte pýtať a porovnať spolu pakovanie, vignettu a ochrannú známku. Našli sa už tiež aj takí napodobnovatelia, ktorí sú tak nesvedomiti, že ešte aj barvu vignetty na fľaške prilepenej, vonkajšie znaky ochrannej známky, ba aj podobu samej fľašky napodobňovali, len aby ctené obecenstvo tým ľahšie zaviedli.

Tých **60.000** poďakovacích listov, ktoré lekárnik Eugen V. Feller z každej čiastky sveta dostal, každému k službám stoja, každý ich môže v pôvodine prečítať a od odosielateľov týchže listov môže sa pýtať, aby si presvedčenie nadobudnul o tom, že týchto 60.000 ľudí jedenkaždý bez všetkého napomenutia a len zvdacnosti vlastnej pohnútky písali týchto mnoho pekných listov.

Dôležité!

Do vďačnej pozornosti sa odporúča ešte ctenému obecenstvu, zeby pravý **Fellerov Elsa-Fluid** zavčasu objednali a nečakali dotedy, keď už na tento výtečný liek páľčivú potrebu majú. Známo je aj to, že lekárnik Feller dostane tisíce objednávok, takže objednávateľom viacrás dlho treba čakať. Ponevác ale Fellerov Elsa-Fluid čím je starší, tým je lepší a ponevác je odporúčajúce, aby tento účinkujúci prostriedok vždy bol pri ruke, **vo svoj vlastný prospech robia**, keď ho čím prv objedajú a tenže doma stále napohotove držia.

Pravý **FELLEROV ELSA-FLUID** (Fellerov-Fluid v essencii príjemne voňajúcich bylín so známkou «Elsa») musí na všetkých úpravách a na každej fľaške nosiť takúto ochrannú známku, jaká je tu vyobrazená s menom «Elsa» a s podpisom «Feller». Zdravotníckymi vrchnosťami preskúmaný a одобrený.

Ceny na dobierku alebo pri vopred saslani peňazí :

12 fliaš alebo	6 duplovaných fliaš	5 korún -- hal.
24 " "	12 " "	8 " 60 "
36 " "	18 " "	12 " 40 "
48 " "	24 " "	16 " -- "
60 " "	30 " "	20 " -- "

Snávodom k upotrebeniu, s portom a škatulou. Niže 12 fliašiek sa nepošle.

Len **Fellerov-Elsa-Fluid** je pravý! Jestli sa jeden list náhodou ztratí žiadúco je písať list rekommandovaný.

Ku Elsa-Fluidu odporúčajúce, ako najlepšie, najlacnejšie a tisícraz vprobovaný prostriedok na prehnanie Fellerove **Elsa-Rebarbara-pilulky**.

Úplne neškodné. Účinkujú rýchle, iste, bezbofaste, zvyšujú chuť k jedlu a pomáhajú trivene, čistia a uľavujú bóle a choroby žalúdočnej a tráviacich ústrojov. Jedon balík (6 škatuliek) spolu s návodom užívania **4 koruny franco**. Nesčíselné uznania a poďakovacie listy!

ZDARMA dostanú objednávateľia po každom opätovne objednanom tucte Elsa-Fluidu 1 flasku.

Moja matka váš Elsa-Fluid oproti slabosti žalúdka upotrebovala, pani Atsch oproti boľeniu hlavy a pani Štefanie Straubinger od kašlu pomohol.

V. P.-Monostore pri Komárne.

Juraj Eberhard.

Chráňte sa od napodobňovateľov kto chce dostať Fellerov Elsa Fluid, a pravé Fellerove Elsa-pilulky, nech si objedná listovne a napíše adresu jediného dorábateľa:

Eugen V. Feller, lekárnik,
dvorný dodavateľ jeho cis. a kráľ. výsosti princa Filipa Bourbuna
Stubica, Templom-utcza 18. (záhrebská stol.)

Hlavný sklad v Budapešti: u lekárnika **Jozefa Töröka**, Kráľovská ulica č. 12. v lekárni «Nádor» dra **Eggera** Váci-körut č. 17. a v lekárni **Bélu Zoltána**, Szabadság-tér.

Chráňte sa od napodobňovateľov.

Môj otec už od 2. rokov trpel na klanie v boku a nič mu nepomáhalo, až keď som Vás Elsa-Fluid nebešteloval. Od tohto času chvála Bohu je celkom zdravý. Papradná, Trenčianska stolica.

Štefan Kusik.